

DRÁPSMÁLIÐ Í HVALBA

HETTA EIGUR

Um hvalbingurin, sum er skuldsettur fyri manndráp, er sekur, hevur hann undir einum viðgerðardómi framt mansmorð. Tað er rímiligt at siga, at skipanin onkursvegna hevur svikið, um so er, heldur Eyðun Joensen, pensioneraður kliniskur sálfrøðingur, sum tó ikki vil lasta sínar fyrrverandi starvsfelagir

Marjun Dalsgaard

Ringt er at byggja borð fyri báru, er eitt gamalt før-oyskt hugtak, sum Eyðun Joensen endurtekur nakrar ferðir undir samrøðuni við Sosialin.

Kanska serliga tá tað kemur til fakið sálarfrøði, er ringt at seta tvær strikur undir eitt roknistykki, men tað er rímiligt at siga, at skipanin hevur svikið, um maðurin, sum nú er skuldsettur fyri manndráp, hevur gjørt seg sekan í hesum undir einum viðgerðardómi. Tað er hinvegin ikki so, at pílarinir peika ein veg. Nógvir ymiskir myndugleikar eru uppi í, tá ein tilík avgerð verður tikin, og evstu ábyrgd fyri mentalkanningini hevur Retslægeráðet, sum hevur eftirlit við øllum mentalkanningum, sum verða framdar.

Í sambandi við, at maðurin var mentalkannaður í 2012, vísti kanningin, at honum einki feilti. Eftir ráðfærslu frá Kriminalforsorg, psykiatri og sálarfrøði er dómarin komin fram til, at ein kombineraður viðgerðardómur var tað, sum hóskaði seg best til mannin, sum hevði trúðað við at drepa 60 fólk og hevði sett eld á fimm ymisk støð í Gistingarhúsinum í Øravík. Harumframt skeyt hann rundanum seg og skeyt eftir politinum, eins og hann koyrði runt við eini øks, sum hann hamraði niður á biltakið, meðan hann koyrði. Eftir hendingina, mintist hann lítið og einki, og hann segði sjálvur, at tað slóg klikk.

Summi tola ikki alkohol

Tað er møguligt, at maðurin er mentalkannaður í edrúum tilstandi, og at hann í veruleikanum átti at verið kannaður, meðan hann var ávirkaður, heldur Eyðun Joensen.

- Vit vita, at summi fólk ikki tola alkohol. Eins og summi ikki tola sukur ella jod, eru tað nøkur, sum ikki tola alkohol. Fåa tey alkohol, eisini í småum mongdum,

slær tað klikk, og av tí at tað hendir tíðliga, tað vil siga, sjálvst við lítlari promillu, so er førleikin ikki skerdur, og tey eru enn før fyri at gera stóran skaða, sigur Eyðun Joensen.

Tað er vanligt, at fólk verða meira frí og summi verða vinsæl. Onnur verða ill í brennivíni, men fyri tey flestu er galdandi, at eftir eina tíð byrja tey at missa motoriska førleikan. Tey verða lin og fåa hug at leggja

seg, og tískil hendir ikki tað stóra við, at tey drekka seg full.

- Tað eru eini 8-9 diagnosur tengdar at alkohilsmu, og ein av teimum er "patologiskur rúsur". Tað merkir, sjúkligur rúsir, og tað er ein feilur í heilanum, sum ger, at viðkomandi slætt og rætt ikki tolir alkohol. Viðkomandi kann uppliva, at tað slær klikk, uttan at hann ella hon hevur drukkið serliga nógv. Vitið er burtur, peran

sløknar, men kroppurin riggar enn, og tá kann tað vera lívsfarligt, sigur Eyðun Joensen.

Eigur at siggjast í kanning

Er hetta galdandi, eigur tað at siggjast í eini mentalkanning.

- Tað er gjørligt, at gera mentalkanningar, har tað sæst, um ein persónur hevur ein tilíkan feil í heilanum, sigur Eyðun Joensen. Tað

verður gjørt undir sera kontrolleraðum umstøðum á einum sjúkrahúsi og undir læknahond. Tú gevur viðkomandi alkohol, so hann hevur somu promillu, sum hann hevði, tá brotsverkið varð framt, greiðir Eyðun Joensen frá.

Við at taka blóðroynd, kann Politiið ofta rokna út, hvat promillan hevur verið, tá viðkomandi framdi brotsverkið. Tað ber sostatt til at endurskapa

umstøðurnar og gera ymiskar royndir við persóninum, meðan hann er ávirkaður. Á tann hátt ber til at samanbera, hvussu persónurin ber seg at, tá hann er ávirkaður, við hvussu hann ber seg at, tá hann er edrúur, sigur Eyðun Joensen.

Um niðurstøðan er, at viðkomandi simpulthen hevur eitt heilabrek, sum merkir, at hann ikki tolir alkohol, hevði man helst tikið atlit til hetta í dóminum av manni-